

Stichting Nederlands

Betreft: Opmerkingen betreffende het onderstaande

Voorstel van wet tot wijziging van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek en de Wet educatie en beroepsonderwijs in verband met het stellen van voorschriften ten behoeve van de toegankelijkheid van het hoger onderwijs en met betrekking tot taalbeleid in het hoger en middelbaar beroepsonderwijs (Wet taal en toegankelijkheid)

Huidige stand van het taalgebruik in het universitair onderwijs

De Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek van 1992 heeft het mogelijk gemaakt dat het onderwijs aan de Nederlandse universiteiten verregaand is verengelt. De cijfers daarover voor de tweede en de eerste cyclus zijn beschikbaar; wat ontbreekt zijn de cijfers voor de instellingen dat deel van hun werking dat niet direct betrekking heeft op onderwijs en onderzoek maar op bestuur en beheer. De opvattingen in Vlaanderen en in veel Europese landen zijn dat de verengelsing van het Nederlandse universitair onderwijs veel te ver is doorgesloten. Die opvatting wordt gedeeld door een groot aantal sociaal-culturele en politieke organisaties in Nederland. En in naar wij vermoeden door een groot deel van het Nederlandse volk, als dat zich zou realiseren wat de consequenties nu en op termijn zijn van het gevoerde taalbeleid. Naar deze publieke opinie is nog niet wetenschappelijk gepeild.

Ondanks het bovengestelde zijn er geen signalen dat de universiteiten terug willen keren op de weg die zij eind vorige eeuw zijn ingeslagen. Die heeft ertoe geleid dat op veel wetenschapsgebieden het Nederlands geen taal van de wetenschap meer is zoals dat een kwarteeuw geleden

nog wel het geval was. En dat actuele wetenschappelijke literatuur en studieboeken in het Nederlands, op enkele kenniseilanden na, onbestaande is. En dat Nederlandstalige academici hun actuele wetenschappelijke kennis niet in goed Nederlands kunnen uitdrukken. De universiteiten zelf noch de Nederlandse politieke toezichthouders hebben zich rekenschap gegeven van de consequenties van deze toestand, die bepalend is voor de betekenis en de status van het Nederlands in maatschappij en samenleving.

II

De voorgestelde wetwijziging in het licht van de huidige stand van zaken

Wij menen dat het te voeren taalbeleid zich in het licht van het voorgaande moet richten op het herstel van het Nederlands in de academische cultuur van Nederland en dus in de Nederlandse onderwijsinstellingen. Dit is geen pleidooi voor het uitsluitende gebruik van het Nederlands in het Nederlandse onderwijs, maar wel voor een zodanige rol van de Nederlandse taal dat zij kan blijven wedijveren met de andere Europese cultuurtalen op alle gebieden van kennis en wetenschap. En dat Nederlands de taal is die voor Nederlandstaligen en degenen die deze taal willen beheersen, de eerste taal blijft waarmee zij hun kennis en inzicht kunnen verrijken om die na hun studies voor maatschappij en samenleving ten nutte te maken. Vanzelfsprekend is de beheersing van andere talen om zich te verstaan met andere taalgemeenschappen van groot belang. Bij de keus van de te beheersen andere zal een zeker pragmatisme altijd in het oog moeten worden gehouden. Nederland en de Nederlanders hebben in het verleden getoond in staat te zijn daarbij het juiste evenwicht te bewaren tussen de eigen taal en de talen die in bijzondere omstandigheden nodig waren.

Dat evenwicht lijkt nu verbroken door de vrijwel uitsluitende oriëntatie op de het Engels van de Verenigde Staten, met niet alleen talige maar ook algemeen culturele gevolgen. In het nieuwe voorstel van wet vinden wij geen indicaties voor de gewenste koerswijziging tot herstel van de plaats van het Nederlands. Integendeel, de in het wetsvoorstel aangebrachte wetswijzigingen behelzen slechts versoepelingen van de voorgaande beperkingen op het gebruik van andere onderwijstalen in casu het Engels. Van de eerder door de minister voorgestelde verstrenging van het toezicht op de besluiten van universitaire overheden is niets te merken, of die verstrenging zou verborgen moeten zijn in uitvoeringsbesluiten die pas na aanvaarding van het huidige wetsvoorstel bekend worden gemaakt. De in de laatste kwarteeuw opgedane ervaringen doen in dit geval het ergste vrezen.

III Besluit

De Stichting Nederlands verzoekt de minister om het wetsvoorstel in bovenstaande zin bij te stellen. De stichting acht de wettelijke wijziging van het universitair taalbeleid van zo groot maatschappelijk belang dat zij zich vol overtuiging aansluit bij andere culturele en sociale organisaties die zich verenigen om te ijveren voor een wijziging van het voorstel van wet die zich richt tot herstel van de plaats van het Nederlands als voertaal van het Nederlandse universitair onderwijs en onderzoek.

Namens het bestuur van de Stichting Nederlands,

Jan Roukens,
Voorzitter

Te Brussel op 28 januari 2019

